

# SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2017

---

**801/2017**

**Laki**  
**yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpanosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

**Yleiset säännökset**

1 §

*Lain soveltamisala*

Tässä laissa säädetään yhdistelmärangaistuksen sisällöstä ja täytäntöönpanosta. Yhdistelmärangaistuksen tuomitsemisen edellytyksistä säädetään rikoslain (39/1889) 2 c luvun 11 §:ssä.

Yhdistelmärangaistukseen kuuluvan ehdottoman vankeuden täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä vankeuslaissa (767/2005) säädetään vankeuden täytäntöönpanosta.

2 §

*Valvonta-ajan tarkoitus ja sisältö*

Yhdistelmärangaistukseen kuuluvan vuoden mittaisen valvonta-ajan tarkoituksena on suunnitelmallisella ja asteittaisella vapauttamisella ylläpitää ja edistää valvonta-aikaa suorittavan (*valvottavan*) valmiuksia sijoittua yhteiskuntaan.

Valvonta-ajan sisältönä on valvottavalle rangaistusajan suunnitelmassa asetettu velvollisuus pysyä asunnossaan, olla käyttämättä päihteitä, osallistua hänelle määrättyyn toimintaan, sitoutua valvontaan ja noudattaa muita tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia.

3 §

*Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen*

Yhdistelmärangaistukseen kuuluvan valvonta-ajan täytäntöönpanosta vastaa Rikosseuraamuslaitos.

4 §

*Asunnossa pysyminen*

Valvottava on velvollinen pysymään 8 §:ssä tarkoitettussa asunnossaan rangaistusajan suunnitelmassa ja viikoittaisessa aikataulussa määrätty tuntimäärä vuorokaudessa, kuitenkin enintään yhdeksän tuntia. Velvollisuus pysyä asunnossa on ajoitettava kello 21:n ja kello 6:n väliseen aikaan, jollei 6 §:ssä tarkoitettusta toiminnasta aiheutuvasta syystä tai

HE 268/2016  
PeVL 10/2017  
LaVM 9/2017  
EV 104/2017

14 §:ssä tarkoitetusta luvasta olla tilapäisesti noudattamatta rangaistusajan suunnitelmaa muuta johdu.

Valvonta-aika voidaan panna täytäntöön myös muussa sopivassa paikassa, johon valvottava hoidon, kuntoutuksen tai muun vastaavan syyn perusteella sijoitetaan. Tällaiseen paikkaan sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään asunnosta.

## 5 §

### *Päihteettömyys*

Valvottava ei saa olla valvontatapaamisissa, valvonta-ajan täytäntöönpanoon liittyvässä työ-, kuntoutus-, koulutus- tai muussa toimintapaikassa eikä täytäntöönpanon edellyttämässä tilaisuudessa alkoholin tai muun päihdyttävän aineen vaikutuksen alainen.

Valvottava ei saa valvonta-aikana käyttää huumausainelain (373/2008) 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua huumausainetta.

## 6 §

### *Toimintaan osallistuminen*

Valvottavalle asetetaan rangaistusajan suunnitelmassa velvollisuus tehdä työtä tai osallistua valvontatapaamisiin, kuntoutukseen, toimintaohjelmiin taikka muuhun vastaavaan toimintaan, joka ylläpitää ja edistää hänen sosiaalisia valmiuksiaan ja kykyään elää rikoksetonta elämää. Toiminnan on oltava luonteeltaan sellaista, että sitä voidaan luotettavasti valvoa.

Toimintavelvollisuuteen kuuluvat tapaamiset tai muu toiminta on ajoitettava muuksi kuin kello 21:n ja kello 6:n väliseksi ajaksi, jollei rangaistusajan suunnitelmassa työstä tai toiminnasta aiheutuvasta syystä toisin määrätä. Toimintaa on oltava vähintään viisi ja sitä saa olla enintään 50 tuntia viikossa. Toiminnasta määrätään 8 §:ssä tarkoitettussa rangaistusajan suunnitelmassa.

## 7 §

### *Valvonta*

Valvonta-ajan rangaistusajan suunnitelman noudattamista valvotaan teknisesti valvottavan haltuun annettavilla taikka hänen ylleen ranteeseen, nilkkaan tai vyötärölle kiinnitettävillä teknisillä välineillä taikka tällaisten välineiden yhdistelmällä.

Valvonnassa käytettävä tekninen väline ei saa mahdollistaa kotirauhan piiriin ulottuvaa, pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 16 §:ssä tarkoitettua teknistä kuuntelua eikä 10 luvun 19 §:ssä tarkoitettua teknistä katselua.

Rikosseuraamuslaitoksen on pidettävä riittävästi yhteyttä valvottavaan sekä järjestettävä valvojan ja valvottavan välisiä tapaamisia, joiden tarkoituksena on seurata valvottavan olosuhteissa tapahtuvia muutoksia ja tukea häntä rangaistuksen suorittamisessa. Valvonnan sisältö ja tekninen toteutustapa määritellään yksilöllisesti valvottavan arvioidun valvonnan tarpeen perusteella. Päihteettömyyden valvonnasta säädetään 13 §:ssä.

Valvonnassa on vältettävä aiheettoman huomion herättämistä. Valvonta on toteutettava puuttumatta enempää kenenkään oikeuksiin ja aiheuttamatta suurempaa haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi.

**Valvontaan sijoittamisen valmistelu**

## 8 §

*Rangaistusajan suunnitelma ja aikataulu*

Rikosseuraamuslaitos laatii valvonta-ajan rangaistusajan suunnitelman hyvissä ajoin ennen vangin sijoittamista yhdistelmärangaistukseen kuuluvaan valvontaan. Vankia on kuultava suunnitelmaa valmisteltaessa.

Rangaistusajan suunnitelmaan on merkittävä valvonta-ajan alkamisen ja päättymisen päivät. Rangaistusajan suunnitelma sisältää määräykset:

- 1) valvottavan asunnosta ja ajasta, jonka valvottava on velvollinen pysymään asunnossaan;
- 2) toimintavelvollisuuden sisällöstä, viikoittaisesta tuntimäärästä ja tarpeellisista matka-ajoista;
- 3) valvottavan velvollisuudesta olla käyttämättä päihteitä;
- 4) valvonnasta ja sen edellyttämistä teknisistä valvontavälineistä;
- 5) valvontatapaamisista;
- 6) mahdollisista määrättyllä alueella liikkumista tai rikoskumppanin tai muun nimetyn henkilön tapaamista koskevista rajoituksista;
- 7) yhteydenpidosta valvottavan ja Rikosseuraamuslaitoksen välillä;
- 8) valvonnan asianmukaista täytäntöönpanoa edistävistä tukitoimista;
- 9) muista yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpanon kannalta välttämättömistä valvotun velvollisuuksista.

Rikosseuraamuslaitos laatii lisäksi viikoittaisen aikataulun valvonta-ajan suorittamiseksi.

Rangaistusajan suunnitelmaa valmisteltaessa on tarpeellisessa määrin oltava yhteistyössä vangin koti- tai asuinkunnan sosiaali-, terveys-, asunto- ja työvoimaviranomaisten, muiden viranomaisten sekä yksityisten yhteisöjen ja henkilöiden kanssa.

Rangaistusajan suunnitelma annetaan vangille tiedoksi henkilökohtaisesti. Vangille on tarkoin selvitettävä yhdistelmärangaistuksen valvonta-aikaan liittyvien määräysten ja velvollisuuksien sisältö, seuraamukset niiden rikkomisesta sekä muut valvonta-ajan täytäntöönpanon kannalta välttämättömät seikat.

## 9 §

*Valvonta-ajan täytäntöönpanon valmistelu*

Rikosseuraamuslaitoksella on velvollisuus selvittää 6 §:ssä tarkoitetun toimintaan osallistumispaikan soveltuvuus valvonta-ajan täytäntöönpanoon.

Valvonta-ajan täytäntöönpanoa varten Rikosseuraamuslaitoksella on oikeus tarpeen mukaan olla yhteydessä valvonta-ajan täytäntöönpanoon liittyviin viranomaisiin ja yksityisiin yhteisöihin valvonta-ajan edellytysten selvittämistä tai määräysten noudattamista koskeissa asioissa.

Yhdistelmärangaistukseen kuuluvan valvonta-ajan tukitoimenpiteitä yhteen sovitettaessa kunta vastaa kunnallisten peruspalveluiden kustannuksista. Rikosseuraamuslaitos vastaa yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvien toimintojen kustannuksista.

Rikosseuraamuslaitoksen arviointikeskuksen on ennen rangaistusajan suunnitelman määräysten vahvistamista pyydettävä Vankiterveydenhuollon yksiköltä arvio valvontaan sijoitettavan vangin riskistä syyllistyä väkivaltarikokseen.

## 10 §

*Muiden kuin vangin kuuleminen*

Yhdistelmärangaistuksen valvonta-ajan täytäntöönpano edellyttää, että vangin kanssa samassa asunnossa asuvat täysi-ikäiset ovat omasta vakaasta tahdostaan suostuneet valvonta-ajan täytäntöönpanoon asunnossa. Suostumus on annettava kirjallisena.

Myös vangin kanssa samassa asunnossa asuvan alle 18-vuotiaan mielipide on selvitetävää. Tarvittaessa alaikäistä on kuultava yhteistyössä lastensuojeluviranomaisten kanssa siten kuin lastensuojelulain (417/2007) 20 §:ssä säädetään. Valvonta-ajan täytäntöönpanoon asunnossa ei saa ryhtyä, jos alaikäinen perustellusta syystä vastustaa täytäntöönpanoa ja hän on ikänsä ja kehitystasonsa puolesta kypsä arvioimaan asiaa.

## 11 §

*Suostumuksen peruuttaminen*

Jos yhdistelmärangaistukseen tuomittu kanssa samassa asunnossa asuva täysi-ikäinen perustellusta syystä kirjallisesti peruuttaa 10 §:ssä tarkoitetun suostumuksensa, Rikosseuraamuslaitoksen on selvitettävä, voidaanko yhdistelmärangaistuksen valvonta-aika panna täytäntöön muussa asunnossa.

Selvitystä tehtäessä tuomittua ja samassa asunnossa asuvaa henkilöä on kuultava.

Jollei yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpanolle löydy sopivaa asuntoa, sovelletaan mitä 16 §:ssä säädetään esteestä.

## 3 luku

**Valvottavan velvollisuudet ja niiden noudattamisen valvonta**

## 12 §

*Valvottavan yleiset velvollisuudet*

Valvottava on velvollinen:

- 1) pysymään 4 §:ssä tarkoitetussa asunnossaan, noudattamaan 5 §:ssä tarkoitettua päihteettömyysvelvollisuutta ja osallistumaan 6 §:ssä tarkoitettuun toimintaan rangaistusajan suunnitelmassa määrättyllä tavalla sekä sitoutumaan 7 §:ssä tarkoitettuun valvonta-ajan valvontaan;
- 2) noudattamaan rangaistusajan suunnitelmaa ja viikoittaista aikataulua;
- 3) ilmoittautumaan Rikosseuraamuslaitoksen yksikössä tai poliisilaitoksella Rikosseuraamuslaitoksen määräämällä tavalla;
- 4) ilmoittamaan Rikosseuraamuslaitokselle valvonta-ajan täytäntöönpanon kannalta välttämättömät tiedot käyttämästään lääkityksestä;
- 5) käsittelemään huolellisesti 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuja valvontavälineitä ja noudattamaan niiden käytöstä annettuja ohjeita.

## 13 §

*Päihteettömyyden valvonta*

Valvottava on velvollinen päihteettömyytensä valvomiseksi vaadittaessa suorittamaan puhalluskokeen ja antamaan sylki- tai virtsanäytteen. Tällöin hänet voidaan myös velvoittaa menemään soveltuvaan Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön, Vankiterveydenhuollon yksikköön, terveyskeskukseen tai päihdehuoltolaissa (41/1986) tarkoitettuun yksikköön virtsanäytteen antamista varten.

Jos valvottava on 5 §:ssä tarkoitettussa valvontatapaamisessa, toimintapaikassa tai valvonta-ajan täytäntöönpanon edellyttämässä tilaisuudessa ulkoisista merkeistä päätellen todennäköisesti alkoholin tai muun päihdyttävän aineen vaikutuksen alainen, Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen on kirjattava päihdyttävää koskevat havainnot. Jos päihdyttävää on ulkoisista merkeistä päätellen ilmeinen, 1 momentissa tarkoitettua koetta ei tarvitse tehdä eikä näytettä ottaa, ellei tuomittu sitä vaadi. Valvottavalta, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy puhalluskokeesta taikka sylki- tai virtsanäytteen antamisesta, voidaan määrätä otettavaksi verinäyte.

Jos valvottavan todetaan sylki- tai virtsanäytteen perusteella käyttäneen päihdyttävää ainetta, tulos on varmistettava laboratorioissa, joka täyttää huumausainetestien tekemisestä säädettyt laatuvaatimukset. Samoin on meneteltävä, vaikka pikatestin tulos on negatiivinen, jos on syytä epäillä, että tulos on virheellinen.

## 14 §

*Lupa olla tilapäisesti noudattamatta rangaistusajan suunnitelmaa*

Valvottavalle voidaan antaa tapauskohtainen lupa olla noudattamatta rangaistusajan suunnitelmaan sisältyvää määräystä, jos se on tarpeen valvottavan perheeseen, terveydenhuoltoon, toimeentuloon tai työ-, koulutus-, sosiaali- tai asuntoasioiden hoitamiseen liittyvästä tai muusta vastaavasta hyväksyttävästä syystä. Valvottava on velvollinen hyvissä ajoin etukäteen hakemaan Rikosseuraamuslaitokselta luvan olla noudattamatta suunnitelmaa.

Valvottava saa olla noudattamatta rangaistusajan suunnitelman määräystä ilman etukäteen saatua lupaa, jos se on yksittäistapauksessa välttämätöntä valvottavan sairastumisen tai muun yhdistelmärankaistuksen täytäntöönpanoon vaikuttavan pakottavan ja ennalta arvaamattoman syyn vuoksi. Tällöin valvottava on velvollinen ilmoittamaan asiasta viivytyksettä Rikosseuraamuslaitokselle. Ilmoituksen johdosta tehtävästä päätöksestä säädetään 29 §:ssä.

## 15 §

*Rangaistusajan suunnitelman muuttaminen*

Rangaistusajan suunnitelmaa voidaan muuttaa olosuhteiden olennaisen muuttumisen tai muun siihen rinnastettavan syyn vuoksi.

Rangaistusajan suunnitelmaa voidaan muuttaa myös, jos se valvottavan velvollisuuksista suoriutuminen huomioon ottaen on perusteltua valvonnan tarpeen tai valvottavalle asetettujen velvollisuuksien uudelleen määrittämiseksi.

Valvottavaa on kuultava rangaistusajan suunnitelmaa muutettaessa. Muutetun rangaistusajan suunnitelman tiedoksiantoon ja muutosten selvittämiseen valvottavalle sovelletaan 8 §:n 5 momenttia.

## 16 §

*Este valvonta-ajan täytäntöönpanolle*

Jos valvottavan asunto vaihtuu tai olosuhteet hänen asunnossaan muuttuvat siten, ettei valvonta-ajan täytäntöönpanoa voida siellä enää jatkaa, Rikosseuraamuslaitoksen on selvitettävä, voidaanko valvonta-aika panna täytäntöön jossakin muussa asunnossa tai muussa rangaistusajan suunnitelmassa valvottavalle määrättävässä paikassa.

Jollei valvonta-ajan täytäntöönpanoa voida jatkaa taikka riittävää valvontaa järjestää 1 momentissa tarkoitettun esteen taikka valvottavan laitoshoidon vaativan sairauden, tapaturman tai muun näihin rinnastettavan esteen vuoksi, hänet on otettava säilöön siten kuin 24 §:ssä säädetään.

Jos Rikosseuraamuslaitos katsoo, että täytäntöönpanolle on 1 tai 2 momentissa tarkoitettu este, sen on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin asian saattamiseksi syyttäjän käsiteltäväksi. Jos syyttäjä katsoo, että valvonta-ajan täytäntöönpanolle on este, hänen on viipymättä saatettava asia tuomioistuimen ratkaistavaksi. Jos tuomioistuin toteaa täytäntöönpanolle olevan este, se muuntaa valvonta-ajasta suorittamatta olevan osan ehdottomaksi vankeudeksi. Menettelystä säädetään 26 §:ssä.

## 17 §

*Turvatarkastus*

Valvottava saadaan tarkastaa yhdistelmärangaistuksen valvonta-ajan täytäntöönpanon turvallisuudesta huolehtimiseksi ja järjestyksen turvaamiseksi.

Turvatarkastuksessa Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehellä on oikeus metallinilmaisinta, muuta vastaavaa teknistä laitetta tai koulutettua koiraa käyttäen taikka vaatteita tunnustelemalla tarkastaa valvottava sen varmistamiseksi, ettei valvottavalla ole hallussaan esinettä tai ainetta, jolla voidaan aiheuttaa vaaraa turvallisuudelle taikka jonka hallussapito on muuten laissa tai lain nojalla kielletty.

Turvatarkastusta tekevällä Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehellä on oikeus ottaa pois turvatarkastuksessa tai muuten löydetty 2 momentissa tarkoitettu esine ja aine. Pois otetut esineet ja aineet on luovutettava poliisille tai, jos siihen ei ole lain mukaan estettä, viipymättä palautettava valvottavalle.

Turvatarkastuksessa on vältettävä aiheettoman huomion herättämistä. Tarkastus on tehtävä puuttumatta enempää kenenkään oikeuksiin ja aiheuttamatta suurempaa haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi.

## 18 §

*Velvollisuuksien rikkominen*

Jos valvottava rikkoo 12 tai 13 §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan, Rikosseuraamuslaitoksen on annettava hänelle kirjallinen varoitus. Varoituksen antamisen yhteydessä valvottavalle on ilmoitettava, mitä velvollisuuksien rikkomisen jatkamisesta voi seurata. Jos velvollisuuksien rikkomisen todetaan olevan vähäistä eikä se ole toistuvaa, valvottavalle voidaan kirjallisen varoituksen sijasta antaa huomautus.

Velvollisuuksien rikkomista epäiltäessä Rikosseuraamuslaitoksen on tehtävä asiasta selvitys.

Valvonta-ajan täytäntöönpanoon liittyvät viranomaiset ja yksityiset yhteisöt saavat salsapitoa koskevien säännösten estämättä ilmoittaa Rikosseuraamuslaitokselle siitä, että valvottava on rikkonut rangaistusajan suunnitelmassa tarkoitettuja määräyksiä.

## 19 §

*Törkeä velvollisuuksien rikkominen*

Valvottava rikkoo törkeästi velvollisuuksiaan, jos hän toistuvasti:

- 1) saapuu valvonta-aikaan liittyvään tilaisuuteen päihtyneenä;
- 2) yrittää estää teknisten valvontavälineiden toiminnan;
- 3) oleskelee muualla kuin rangaistusajan suunnitelmassa sallitulla alueella.

Velvollisuuksien rikkomista pidetään törkeänä myös, jos valvottava rikkoo 12 tai 13 §:ssä säädettyjä velvollisuuksia tavalla, joka osoittaa ilmeistä piittaamattomuutta valvonta-ajan asianmukaisesta suorittamisesta.

Jos valvottava 1 tai 2 momentissa tarkoitettulla tavalla rikkoo törkeästi velvollisuuksiaan, hänet voidaan ottaa säilöön siten kuin 24 §:ssä säädetään.

Rikosseuraamuslaitoksen on törkeää velvollisuuksien rikkomista epäillessään viivytyksettä tehtävä asiasta selvitys ja, jos Rikosseuraamuslaitos katsoo velvollisuuksien törkeän rikkomisen tapahtuneen, toimitettava selvitys syyttäjälle. Jos syyttäjä katsoo valvottavan törkeästi rikkoneen velvollisuuksiaan, hänen on viipymättä saatettava asia tuomioistuimen ratkaistavaksi. Jos tuomioistuin toteaa valvottavan törkeästi rikkoneen velvollisuuksiaan, se muuntaa valvonta-ajasta suorittamatta olevan osan ehdottomaksi vankeudeksi. Menettelystä tuomioistuimessa säädetään 26 §:ssä.

## 20 §

*Nouto velvollisuuksien rikkomisen selvittämiseksi*

Jos valvottava jättää ilman Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen tiedossa olevaa hyväksyttävää syytä saapumatta valvontatapaamiseen tai hänen epäillään muulla tavoin rikkomisen rangaistusajan suunnitelmassa määrättyjä velvollisuuksiaan ja on todennäköistä, että hän pyrkii välttelemään asian selvittämistä, hänet voidaan asian selvittämiseksi noutaa Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen määräämään seuraavaan tapaamiseen. Poliisin on annettava noudon toteuttamiseksi virka-apua, jollei noutoa ole pidettävä selvästi epätarkoituksenmukaisena.

Noudettavaksi määrätty saadaan aikaisintaan kuusi tuntia ennen valvontatapaamista ottaa kiinni ja säilöön. Nouto on pyrittävä suorittamaan niin, ettei valvottava sen vuoksi joudu tarpeettomasti huomion kohteeksi.

Noutoa koskevasta päätösvallasta säädetään 29 §:ssä.

## 21 §

*Voimakeinojen käyttö*

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehellä on valvonta-ajan täytäntöönpanoon liittyvää virkatehtävää suorittaessaan oikeus käyttää voimakeinoja henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen tai jonkun muun henkilön terveyttä uhkaavan teon tai tapahtuman torjumiseksi, valvonta- ja tarkastustehtävän suorittamiseksi sekä valvontalaitteiden pois ottamiseksi.

Voimakeinojen on oltava tarpeellisia ja olosuhteisiin nähden puolustettavia. Puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat.

Voimankäyttövälineitä saa käyttää ainoastaan asianmukaisen koulutuksen saanut virkamies.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

## 22 §

*Valvonta-ajaksi lukeminen*

Jos valvottava rikkoo 4 §:ssä tarkoitettua velvollisuutta pysyä asunnossaan, suoritetuksi valvonta-ajaksi ei lueta aikaa rikkomista seuraavan vuorokauden alusta sen vuorokauden loppuun, jolloin valvottava palaa asuntoon tai hänet otetaan kiinni asuntoon palauttamista tai säilöönottoa varten. Jos asunnosta poistumiseen on ollut 14 §:n 2 momentissa tarkoitettu pakottava syy, aika luetaan kuitenkin suoritetuksi valvonta-ajaksi. Myös 16 §:ssä tarkoitettun esteen vuoksi suorittamatta jäänyt valvonta-aika luetaan rangaistusajaksi.

Aika, jonka tuomittu on ollut säilössä, luetaan suoritetuksi valvonta-ajaksi.

Jos valvottava valvonta-aikana määrätään tutkintavankeuteen epäillyn rikoksen johdosta, tutkintavankeudessa kulunut aika luetaan yhdistelmärankaistuksen rangaistusajaksi.

*Viittaussäännökset*

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, yhdistelmärangaistukseen kuuluvan valvonta-ajan täytäntöönpanossa noudatetaan, mitä yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain (400/2015) 7 §:ssä säädetään valvojasta ja hänen apunaan toimivasta henkilöstä, 8 §:ssä valvojan ja apuvalvojan tehtävistä ja 57 §:ssä keskusvalvonnan järjestämisestä.

Yhdistelmärangaistukseen kuuluvan valvonta-ajan täytäntöönpanoon liittyvien tietojen käsittelyssä noudatetaan, mitä henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain (1069/2015) 6 §:n 3–5 momentissa säädetään.

Jos valvottava tekee rikoksen vankilan ulkopuolella, noudatetaan, mitä rikoslain 2 luvun 13 §:n 2 momentissa säädetään.

## 4 luku

**Menettelysäännökset ja säilöönotto***Valvottavan säilöönotto*

Valvottava otetaan rangaistuksen täytäntöönpanon varmistamiseksi turvaamistoimenpiteenä säilöön, jos hänellä on este valvonta-ajan täytäntöönpanolle tai jos hänen todennäköisin syin epäillänsä törkeästi rikkoneen velvollisuuksiaan ja turvaamistoimenpidettä on pidettävä välttämättömänä esteen vuoksi tai rikkomisen selvittämiseksi. Säilöön otettu on toimitettava lähimpään vankilaan tai vankilaan, jossa hän on suorittanut yhdistelmärangaistukseen kuuluvan vankeusajan.

Rikosseuraamuslaitoksen on viipymättä ja viimeistään säilöön ottamista seuraavana päivänä ilmoitettava asiasta säilyttämispaikkakunnan kärjäoikeudelle tai sille kärjäoikeudelle, jonka tuomiopiirissä yhdistelmärangaistusta suorittava asuu tai vakinaisesti oleskelee taikka kiireellisessä tapauksessa muullekin kärjäoikeudelle sen mukaan kuin oikeusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti. Ilmoitus saadaan tehdä myös suullisesti tai puhelimitse. Näin tehty ilmoitus on viipymättä toimitettava kirjallisesti.

Säilöön otetun kohteluun sovelletaan vankeuslakia. Päätösvallasta säädetään 29 §:n 6 momentissa.

*Säilöönoton käsittely tuomioistuimessa*

Kärjäoikeuden on otettava säilöön ottamista koskeva asia käsiteltäväksi viipymättä ja viimeistään neljän vuorokauden kuluttua säilöön ottamisesta. Kärjäoikeuden päätös säilöön otosta on voimassa siihen asti, kun kärjäoikeus on tehnyt valvonta-ajan muuntamista koskevan ratkaisunsa. Kärjäoikeuden on määrättävä säilöön otettu päästettäväksi vapaaksi, jos edellytyksiä säilössä pitämiselle ei ole. Kärjäoikeus on päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

Asian käsittelyssä Rikosseuraamuslaitoksen on esitettävä kärjäoikeudelle selvitys säilöönoton edellytyksistä. Säilöön otetun on oltava läsnä kärjäoikeuden istunnossa, ja häntä on kuultava säilöön ottamisen edellytyksistä. Jos kärjäoikeus harkitsee soveliaaksi, säilöön ottamista koskevan asian käsittely voi kuitenkin tapahtua säilöön otetun tai Rikosseuraamuslaitoksen edustajan olematta läsnä istuntosalissa käyttäen videoneuvottelua tai



muuta soveltuvaan teknistä tiedonvälitystapaa, jossa käsittelyyn osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään.

Säilöön otettavalla on oikeus käyttää avustajaa ja hänelle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään.

Säilöönoton menettelystä on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä vangitsemisvaatimuksen käsittelystä säädetään. Säilöön ottamista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Säilöön otettu saa kannella käräjäoikeuden päätöksestä. Kantelulle ei ole määräaikaa. Kantelu on käsiteltävä kiireellisenä.

## 26 §

### *Valvonta-ajan muuntaminen vankeudeksi*

Valvonta-ajan ehdottomaksi vankeudeksi muuntamisen perusteista säädetään 16 ja 19 §:ssä. Muunnettavan valvonta-ajan vähimmäisaika on neljä päivää.

Valvonta-ajan vankeudeksi muuntamista koskeva asia on käsiteltävä kiireellisenä siinä käräjäoikeudessa, joka on ensimmäisenä oikeusasteena käsitellyt kyseisen rikosasian, jonka tuomiopiirissä olevassa vankilassa tuomittu on otettu säilöön tai jonka tuomiopiirissä tuomittu asuu tai vakinaisesti oleskelee. Käräjäoikeus on toimivaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Muuten noudatetaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään.

Valitus, jolla haetaan muutosta tuomioistuimen tekemään ratkaisuun, on käsiteltävä kiireellisenä. Tuomioistuimen päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

## 27 §

### *Muuntosuhde*

Valvonta-ajan muuntamisessa ehdottomaksi vankeudeksi yksi päivä suorittamatta olevaa valvonta-aikaa vastaa yhtä päivää vankeutta. Jos valvonta-aikaan kuuluvasta päivästä on suoritettu osa, se katsotaan kokonaan suoritetuksi päiväksi. Muutoin yhdistelmäranngastuksen valvonta-ajan laskemiseen sovelletaan, mitä vankeuslain 3 luvun 1 §:ssä säädetään.

## 28 §

### *Vankeudeksi muunnetun valvonta-ajan suorittaminen*

Rikosseuraamuslaitos voi päästää tuomitun, jonka valvonta-aika on muunnettu vankeudeksi, uudestaan suorittamaan valvonta-aikaa, jos tuomitun edellytykset suoriutua valvonta-ajasta ovat parantuneet siten, että hänen voidaan perustellusti olettaa suoriutuvan valvonta-ajasta. Rikosseuraamuslaitoksen arviointikeskus antaa lausuntonsa valvonta-ajan suorittamisen edellytyksistä. Valvonta-ajasta suoritetaan tällaisessa tapauksessa ennen vankeudeksi muuntamista suorittamatta oleva osa, josta vankeutena suoritettu aika vähennetään.

Rikosseuraamuslaitoksen arviointikeskuksen on arvioidessaan valvonta-ajan jatkamista tehtävä 8–10 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet viimeistään kolmen kuukauden kuluttua valvonta-ajan muuntopäätöksestä, ja sen jälkeen enintään kolmen kuukauden välein.

### **Päätösvaltaa koskevat säännökset**

#### 29 §

##### *Päätösvalta*

Rikosseuraamuslaitoksen arviointikeskus vahvistaa 8 §:ssä tarkoitetun rangaistusajan suunnitelman ja päättää 15 §:ssä tarkoitetusta rangaistusajan suunnitelman muuttamisesta.

Täytäntöönpanojohtaja, täytäntöönpanopäällikkö tai työjärjestyksessä määrätty muu virkamies vastaa rangaistusajan laskemisesta ja 22 §:ssä tarkoitetusta rangaistusajaksi lukemisesta.

Vankilan johtaja, työjärjestyksessä määrätty toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka yhdyskuntaseuraamustoimiston johtaja tai työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja päättää:

- 1) 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun verinäytteen ottamisesta;
- 2) 14 §:n 1 momentissa tarkoitetusta luvasta olla tilapäisesti noudattamatta rangaistusajan suunnitelmaa;
- 3) 14 §:n 2 momentissa tarkoitetusta ilmoituksen johdosta tehtävästä päätöksestä;
- 4) 16 §:ssä tarkoitetusta selvityksestä ja esityksestä syyttäjälle;
- 5) 18 §:n 1 momentissa kirjallisesta varoituksesta;
- 6) 19 §:ssä tarkoitetusta selvityksestä ja sen toimittamisesta syyttäjälle;
- 7) 24 §:n 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisestä käräjäoikeudelle;
- 8) 33 §:ssä tarkoitettujen matkakustannusten korvaamisesta.

Yhdyskuntaseuraamustoimiston johtaja tai työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja päättää 34 §:ssä tarkoitetusta etsintäkuulutuksesta.

Rikosseuraamuslaitoksen virkamies päättää muusta 13 §:ssä tarkoitetusta päihteettömyyden valvonnasta kuin verinäytteen ottamisesta ja 17 §:ssä tarkoitetusta turvatarkastuksesta sekä turvatarkastuksessa löydettyjen esineiden ja aineiden poisottamisesta ja 18 §:n 2 momentissa tarkoitusta selvityksestä.

Pakkokeinolain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitettu pidättämiseen oikeutettu virkamies päättää 20 §:ssä tarkoitetusta noudosta Rikosseuraamuslaitoksen pyynnöstä sekä 16 ja 19 §:ssä tarkoitetusta valvottavan säilöönnotosta.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö päättää vankilan johtajan esityksestä 28 §:ssä tarkoitetusta tuomitun sijoittamisesta suorittamaan jäljellä olevaa valvonta-aikaa.

#### 30 §

##### *Virka-apu*

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehellä on oikeus saada virkatehtävänsä suorittamiseksi poliisilta poliisilain (872/2011) mukaista virka-apua.

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehellä on oikeus 16 ja 19 §:ssä tarkoitettua säilöönnottoa varten saada virka-apua pidättämiseen oikeutetulta virkamieheltä.

**Erinäiset säännökset**

31 §

*Kielto soveltaa ehdonalaista vapauttamista ja valvottua koevapautta koskevia säännöksiä*

Yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpanoon ei sovelleta ehdonalaista vapauttamista eikä valvottua koevapautta koskevia säännöksiä.

32 §

*Yhdistelmärangaistuksen päätyminen*

Yhdistelmärangaistus on kokonaisuudessaan suoritettu, kun valvonta-aika tai vankeudeksi muunnettu valvonta-aika on suoritettu. Rangaistuksensa kokonaan suorittaneelle valvottavalle on annettava todistus suoritetusta yhdistelmärangaistuksesta.

Kun valvonta-aika rangaistusajan suunnitelmassa tarkemmin määräytyvänä ajankohtana päättyy, valvottavan on tultava Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön valvonta-ajan täytäntöönpanossa käytettyjen teknisten valvontavälineiden luovuttamista ja muita vapauttamiseen liittyviä toimenpiteistä varten. Valvonta-aika voidaan päättää myös niin, että Rikosseuraamuslaitoksen virkamies valvontatapaamisen tai muun tapaamisen yhteydessä poistaa käytöstä ja ottaa haltuunsa valvonta-ajan täytäntöönpanossa käytetyt tekniset valvontavälineet sekä luovuttaa vapauttamiseen liittyvät asiakirjat rangaistuksensa suorittaneelle henkilölle.

33 §

*Matkakustannukset*

Valvottavalle maksetaan täytäntöönpanon valvontaan liittyvät tarpeelliset matkakustannukset valtion varoista.

Myös 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan liittyvät matkakustannukset voidaan korvata valtion varoista, jos se valvottavan varattomuus tai matkakustannusten peruste huomioon ottaen on yksittäistapauksessa perusteltua.

Kustannukset maksetaan halvimman julkisen kulkuneuvon käyttämisestä aiheutuvien kustannusten mukaan.

34 §

*Etsintäkuulutus*

Jos valvottava on otettava säilöön, häntä ei tavata eikä hänen oleskelupaikkaansa saada selville, Rikosseuraamuslaitos antaa hänestä etsintäkuulutuksen.

35 §

*Muutoksenhaku*

Valvottava saa vaatia oikaisua tai hakea muutosta valittamalla Rikosseuraamuslaitoksen päätökseen, joka koskee:

- 1) 14 §:ssä tarkoitettua lupaa olla tilapäisesti noudattamatta rangaistusajan suunnitelmaan sisältyvää velvollisuutta;
- 2) 17 §:ssä tarkoitettua turvatarkastuksessa löydettyjen esineiden ja aineiden poisottamisesta;
- 3) 18 §:ssä tarkoitettua kirjallista varoitusta;

- 4) 22 §:ssä tarkoitettua rangaistusajaksi lukemista;
- 5) 33 §:ssä tarkoitettujen matkakustannusten korvaamista;
- 6) muuta tämän lain nojalla tehtyä hallintolainkäyttölain (586/1996) 5 §:ssä tarkoitettua ratkaisua, ellei muutoksenhakua ole tämän lain 36 §:n nojalla kielletty.

Rikosseuraamuslaitoksen aluejohtaja ratkaisee 1 momentin 1–4 ja 6 kohdassa tarkoitettua oikaisuvaatimuksen. Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua oikaisuvaatimuksen ratkaisee Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanojohtaja, jollei kysymys ole hänen tekemästään päätöksestä.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti seitsemän päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus toimitetaan aluejohtajalle, yhdyskuntaseuraamustoimiston johtajalle tai vankilan johtajalle. Jos kysymys on 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua päätöksestä, oikaisuvaatimus toimitetaan Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanojohtajalle. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä. Muutoin oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 91 ja 92 §:ssä säädetään.

### 36 §

#### *Muutoksenhakukielto*

Valvottava ei saa vaatia oikaisua eikä hakea muutosta valittamalla seuraavista Rikosseuraamuslaitoksen päätöksistä:

- 1) 8 §:ssä tarkoitettua rangaistusajan suunnitelmasta;
- 2) 15 §:ssä tarkoitettua rangaistusajan suunnitelman muuttamisesta;
- 3) 28 §:ssä tarkoitettua päätöksestä valvonta-ajan suorittamisen jatkamisesta tai muunnetun vankeuden jatkamisesta.

### 37 §

#### *Valitus hallinto-oikeuteen*

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun aluejohtajan tai täytäntöönpanojohtajan päätökseen taikka muuhun täytäntöönpanojohtajan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitus tehdään siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä aluejohtajan oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös on tehty. Täytäntöönpanojohtajan päätöksestä valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeuteen.

Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muutoin valituksen käsittelyyn sovelletaan, mitä yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 89–92 §:ssä säädetään.

### 38 §

#### *Tarkemmat säännökset ja määräykset*

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

- 1) yhdistelmärankaistuksen valvonta-aikaan liittyvien asiakirjojen laatimisesta, käsittelystä ja sisällöstä;
- 2) turvatarkastuksesta ja sen kirjaamisesta;
- 3) valvottavan epäillyn päihtymystilan toteamisesta ja kirjaamisesta;
- 4) velvollisuuksien rikkomisen selvittämisestä ja kirjaamisesta;
- 5) toiminnasta, joka voidaan hyväksyä 6 §:ssä tarkoitetuksi toiminnaksi;
- 6) turvatarkastuksesta ja poliisille luovutettavien esineiden ja aineiden kirjaamisesta;
- 7) säilönnötpäätöksen muodosta ja sisällöstä;
- 8) sallituista voimankäyttövälineistä;

9) valvottavalle aiheutuneiden matkakustannusten korvaamisesta;

10) vapauttamisen ajankohdan määräytymisestä.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö voi antaa tarkemmat määräykset:

1) valvonta-ajan valmistelusta;

2) valvonta-ajan suorittamisesta;

3) toimintavelvollisuudesta poikkeamisen perusteista;

4) 14 §:n 2 momentissa tarkoitetuista pakottavista ja ennalta arvaamattomista tilanteista sekä mainitussa momentissa tarkoitettun ilmoituksen sisällöstä;

5) vapauttamisessa noudatettavasta menettelystä.

39 §

*Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

Rikokseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, ja siitä seuraavan rangaistuksen täytäntöönpanoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 2017

**Tasavallan Presidentti**

**Sauli Niinistö**

Oikeusministeri Antti Häkkänen